

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE—DOCTRINA—JURISPRUDENȚA—ECONOMIE POLITICĂ

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ SUB CONDUCEREA D-lor

C. G. DISSESCU

V. ATHANASOVICI, PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, ALEX. CERBAN, G. MEITANI,
N. POLIZU-MICȘUNEȘTI, C. HAGI-THEODORAKY

SILIU RĂDULESCU
SECRETAR DE REDACȚIE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
3, STRADELA SF. SPIRIDON, 3

B. P. RĂDULESCU
REDACTOR-ADMINISTRATOR

Chestiunea chiriilor în Franța și la noi.

(Drept comparat).

Franța a avut să suporte evenimentele războiului cu siguranță pe scară mult mai întinsă decât noi. Cu toate acestea în ordinea de idei ce vrem să dezvoltăm, nici unui legiuitor francez nu i-a venit în minte să atingă dreptul de proprietate sau libertatea convențiilor între părți spre a ajunge la un echilibru de tranziție necesar în urma războiului. Toate dispozițiunile de natură legislativă care au prevăzut și reglementat relațiunile tranzitorii dintre proprietari, locatari și sublocatari, nu au cutezat să atingă convențiunile stabilite de părți decât pentru contractele existente înaintea începerei războiului și încă numai în ceea ce privește durata acestor contracte, prelungindu-se de drept pentru durata războiului (5 ani), pentru prăvălii, fabrici, etc., și numai pentru 2 ani pentru locuințele particulare. Contractele făcute în timpul războiului au rămas în toate dispozițiile lor în vigoare, căci ele reprezentau oglinda dorinței părților cari au contractat în cunoștință de cauză și deci intervenția legiuitorului ar fi fost nejustificată.

Situația economică înrăutățindu-se însă, legiuitorul francez a găsit într'un mod echitabil cu cale să intervină în apărarea intereselor celor ce au nevoie de locuințe.

Această intervenție a făcut-o reprimând specula asupra chiriilor imobilelor. Putem da ca exemplu câteva hotărâri ale tribunalelor corecționale din Paris, în sensul acesta :

Un locatar a fost condamnat la 8 zile de închisoare și 500 fr. amendă, pentru că închiriind o parte din apartament cu 135 fr. pe lună, a urcat chiria mai întâiu la 150 fr. și mai târziu la 250 fr. cu amenințare de expulzare dacă sublocatarul nu acceptă.

Considerând, zice tribunalul, că dacă sublocatarul ar fi capitulat și ar fi acceptat o nouă urcare de frică de a fi dat afară din casă, noua convenție

ar fi fost nulă, întrucât consimțământul ar fi fost smuls prin violență.

„Considerând că ridicările abuzive și repetate ale chiriilor, cari aduc o turburare adâncă în viața socială și distrug economia bugetelor familiare, trebuie să fie pedepsite.....“.

Un gerant al unui hotel a fost condamnat la 15 zile închisoare, cu aplicarea legii Berenger, și 300 fr. amendă, pentru că în luna trecută a urcat la dubiu prețurile odăilor.

Ne mulțumim cu aceste exemple, considerându-le suficient de caracteristice pentru a lumina cele ce voim să susținem.

Ce a făcut și ce e pe cale să facă legiuitorul român? Operă de drept? De echitate? Credem cu regret că nu a făcut nici una, nici alta.

În adevăr, toate legile și decretele pentru măsurile excepționale privitoare la chirii ating dreptul de proprietate, interzicând orice sporire de chirie afară numai de ultimele decrete cari permit, într'un mod foarte limitat, această urcare și prorogă de drept toate contractele, atingând astfel libertatea convențiilor între părți, baza obligațiunilor în drept.

Ni se poate obiecta că aceste măsuri au fost luate având la bază echitatea, sau mai bine zis necesitatea de a interveni a legiuitorului spre a pune un echilibru mai mult sau mai puțin stabil în această materie, în situația haotică adusă și lăsată de războiu. Or, nu credem de ioc în această pretinsă echitate.

În adevăr, dacă ar fi oarecum echitabil să protejăm pe locatar de o urcare prea mare de chirie, nu e mai puțin adevărat că locuința nu e singura necesitate a omului, și ca atare scumpirea traiului în privința celorlalte necesități fiind astăzi la noi de 1000%, e oare echitabil să lași pe proprietar într'o situație atât de inferioară, obligându-l să ție pe chiriași în aproape aceleași condițiuni ca înainte de războiu?

La aceasta ni se invoacă argumentul că proprietarii posedă o situație financiară superioară și ca atare

poate suporta mai curând o pagubă. E oare acesta un argument? Și chiar dacă l'am considera ca atare, nu ar trebui oare să facem o distincție între proprietarii dinaintea de răzbeiu, cari în majoritate au această calitate în urma unei munci sînguitoare de o viață întreagă și cari afară de proprietate posedă mijloace de trai infime? Or, legiuitorul român n'a făcut nici o distincție, n'a ținut în considerație deci nici chestiunea de drept, nici echitatea.

Relevăm acestea în ajunul unei legiferări definitive asupra locațiunilor, dorind să vedem în această nouă legiferare distincțiuni mai amănunțite și o apropiere mai mare de principiile fundamentale ale dreptului și ținând bine înțeles seama de situația actuală, să simțim mai mult decât până acum, echitatea reeșind din textul ce-l așteptăm cu toții cu încredere.

EUG. EMMANOIL

Doctor în drept din Paris, avocat

„Validitatea căsătoriilor celebrate în străinătate, în dreptul internațional privat și legislația română“, de Iorgu Radu, doctor în drept.

Credeam că nu se mai poate spune nimica nou despre căsătoria în dreptul internațional privat și am auzit că D-l Iorgu Radu a fost numit la Facultatea de drept din Cluj, pentru meritele sale și fără altă considerațiune. Aceste două fapte reunite m'au făcut să citesc broșura d-sale.

Autorul vrea să susție o teză și anume că o căsătorie contractată între doi români și celebrată în Serbia, în formă religioasă, trebuie să fie numai de cât anulată de tribunalele românești, atunci când se constată că românii s'au căsătorit în străinătate numai pentru a scăpa de formele legii noastre, care li se păreau mai greu de îndeplinit. D-l Iorgu Radu nu spune însă nicăieri lucrul acesta în mod clar și el nu rezultă decât numai din concluzia d-sale, în cele 10—15 rânduri dela sfârșit, așa în cât se pune dela început într-o poziție de inferioritate, prin aceea că este nevoit să ne dea, sub o formă de disertație, un număr de argumente de ordin general, înainte să dovedească mai mult decât se cere.

Resultatul este că cititorul, dacă nu este un cunoscător profund al dreptului internațional privat, nu înțelege nimic din lucrarea d-lui Iorgu Radu.

Oricum ar fi lucrurile, erau două mijloace de a trata chestiunea: unul simplu și altul complicat. Mijlocul simplu era să vadă cum stă chestiunea în dreptul francez și să împrumute francezilor soluția care îi convenea, încercând să o adapteze textului

articolului nostru 152 C. civ. și căutând să o apere de doctrina specială a dreptului internațional privat care nu admite soluția jurisprudenței franceze. Așa ar fi făcut orice bun avocat și ar fi avut multe șanse să câștige cauza. D-l Iorgu Radu însă, pentru motive pe care nu le putem ghici, a ales calea complicată și a încercat să își susție teza fără să recurgă la francezi decât numai la sfârșit, și s'a servit de argumente care îi aparțin în propriu. Să facem noi ceea ce nu a vrut să facă autorul, adică să vedem pe scurt cum stă chestiunea în dreptul francez, de unde o să tragem o serie de concluzii și pe urmă să ne întoarcem la studiul d-lui Iorgu Radu.

Chestiunea este celebră în Franța și o veche opinie susținea că o căsătorie celebrată în străinătate între francezi, fără a fi fost precedată de publicații făcute în Franța, va fi în totdeauna nulă, de o nulitate absolută, deoarece este clandestină. Publicitatea, care în Franța rezultă dintr-o serie de acte, se reduce pentru căsătoriile celebrate în străinătate, numai la publicațiile cerute de art. 170 C. Napoleon.

Argumentarea, trebuie să o recunoaștem, este ingenioasă și dacă nu a prins, cauza este favoarea tradițională de care se bucură căsătoria în fața tuturor legiuitorilor și în special acel francez. Judecătorul francez nu poate anula o căsătorie celebrată în străinătate numai fiindcă nu a fost precedată de publicații în Franța, căci legiuitorul francez protejază căsătoria și nu o anulează pe cea celebrată în Franța în aceleași condițiuni, dar nevroid să lase familia legitimă franceză fără nici o apărare, a inventat o altă teorie, în baza căreia căsătoria despre care este vorba e valabilă în principiu, dar va putea fi anulată atunci când prin faptul că nu a fost precedată de publicații în Franța, familia legitimă și în general acei interesați, nu au avut cunoștință și nu s'au putut opune la celebrarea ei.

Ideia este ușor de înțeles: francezii cari se căsătoresc în Franța fără publicațiile cerute de lege, pot fi împiedicați de către familia lor, căci lucrul s'ar putea afla ușor grație diferitelor împrejurări, așa că odată celebrată, căsătoria nu mai poate fi anulată; aceiași francezi căsătorindu-se în străinătate fără să facă publicații în Franța, pune familia în imposibilitate absolută de a lua cunoștință de actul lor, și deci a se opune.

Distincția este cu totul arbitrară și cred că ar fi foarte ușor să te căsătorești într'un mic sat din Franța fără ca nimeni să știe lucrul acesta, rămânând numai să poți corupe un primar care să celebreze căsătoria fără publicații.

Aceasta este faimoasa teorie a fraudei în contra legii, inventată de jurisprudența franceză ca teorie generală de drept internațional privat și aplicată în

materia formelor, aproape exclusiv la cunoștința mea; articolului 170 C. Napoleon.

Este adevărat că această teorie este combătută de aproape întreaga doctrină a dreptului internațional privat și cu argumente prea cunoscute pentru ca să le mai reproduc, aceste argumente nu au avut darul să mă convingă și cred că este în interesul dreptului internațional privat să admitem teoria jurisprudenței franceze, fără de care toată știința aceasta ar deveni un simplu joc, grație spiritului inventiv al avocaților și a ușurinței de comunicare.

Rezultă deci, în virtutea teoriei franceze că o căsătorie celebrată în străinătate, cu formele legii locale, dar fără să fi fost precedată de publicații făcute în Franța, va putea fi anulată atunci când se constată că soții s'au dus înadins în străinătate, pentru ca să facă astfel încât cei interesați și cu dreptul să intervină să nu aibă cunoștință și să nu se poată opune cu succes.

Această soluție se aplică ea în dreptul nostru? Este o îndoielă, căci art. nostru 152 nu cere ca o căsătorie celebrată între români în străinătate să fie precedată de publicații făcute în România, sau cu alte cuvinte art. nostru 152, prin deosebire de art. 170 C. Nap. consideră publicațiunile ca niște simple chestiuni de formă și le supune legii locului unde se celebrează căsătoria. Și atunci, dacă art. 152 C. civ. nu cere ca acea căsătorie celebrată în străinătate să fie precedată de publicații în România, care mai este vina românilor cari s'au căsătorit în aceste condițiuni și cum s'a mai fraudat legea română? Chestiunea este cu atât mai delicată, cu cât jurisprudența franceză, atunci când anulează căsătoria celebrată în străinătate ca fiind făcută în fraudă legii, adaugă totdeauna că această fraudă constă în faptul nefacerei publicațiunilor în Franța și nu am găsit nici o căsătorie anulată pentru alt motiv, de cât acela că nu a fost precedată de publicațiile cerute de art. 170.

De aici ar părea să rezulte, și teza este foarte serioasă, că art. 152 C. civ. necerând nici o publicație în România, legea românească a fost respectată și prin urmare nu poate încăpea ideea de fraudă nici chiar atunci când este evident că soții nu s'au dus în străinătate decât numai pentru ca să scape de controlul părinților sau a celor în drept. Sunt dispus totuși să trec peste aceste considerațiuni foarte serioase și să susțin că oricare ar fi diferența de text, teoria franceză a fraudei în contra legii poate fi susținută și la noi, adică să admit că legea poate fi fraudată prin nefacerea publicațiunilor în țară, chiar dacă art. 152 nu o cere și aceasta în baza credinței că teoria fraudei poate fi generalizată și aplicată regulei „locus regit actum” în general și în

consecință și formelor căsătoriei celebrată în străinătate. Este drept că această teorie cu caracterul acesta de generalitate este foarte prost apărută, căci toată argumentarea consistă în a spune că deoarece regula „locus” a fost introdusă pentru a veni în ajutorul francezilor cari se găsesc din întâmplare în afară de țara lor, ea nu se poate aplica în cazul când francezii s'au dus înadins în străinătate pentru a încheia un act juridic și mai ales atunci când au urmărit scopul de a scăpa de formele legii franceze pentru un motiv oarecare. Este iarăși drept că această teorie este combătută de aproape întreaga doctrină a dreptului internațional privat și mai este iarăși adevărat că chiar acei cari o susțin nu o aplică decât atunci când este vorba de căsătorie, încât de fapt această teorie generală a fraudei în contra legii aplicată regulei „locus...” se transformă în teoria fraudei cu care ne servim pentru anularea căsătoriei celebrate fără respectarea condițiunei cerute de art. 170 C. Nap. și cred că dacă nu ar fi fost acest articol, teoria generală ar fi căzut în desuetudine. Ori cum ar fi lucrurile, pentru prestigiul dreptului internațional și în interesul de a-l înarma cu ceva mai mult, am să admit teoria generală a fraudei aplicată regulei „locus...” și făcând aplicare în materia căsătoriei, sunt dispus să cred că o căsătorie românească celebrată în străinătate poate să fie uneori anulată de judecătorii noștri, deși condițiunile de text ale art. 152, au fost respectate.

Rămâne o ultimă întrebare, care ni se pare cea mai serioasă și anume când această căsătorie românească va putea fi anulată în baza ideii de fraudă, căci un lucru este inadmisibil, acela de a crede că în baza teoriei fraudei, toate căsătoriile celebrate în străinătate pot fi anulate atunci când se constată că soții s'au dus anume pentru îndeplinirea acestui act. Teoria fraudei legii este inventată de jurisprudența franceză, care nu a urmărit teoria de drept internațional privat, pe care îl ignorează în cea mai mare parte, ci a urmărit scopul practic ca să oprească pe francezi să se căsătorească în străinătate, fără ca lumea să fie anunțată prin publicații și să nu poată împiedica astfel pe acei cari au dreptul de la lege să se opună la contractarea căsătoriei — opunerea fiind singurul mijloc de a interveni, deoarece căsătoria odată contractată, ea nu mai poate fi anulată pentru lipsa publicațiilor.

Nu se va găsi niciodată un judecător francez care să sfarme o căsătorie numai pentru ambiția de a afirma un principiu de drept internațional, chiar când intenția soților e vădită, dacă lipsa publicațiunilor în Franța nu a frustat drepturile nimănui, adică dacă soții nu erau în situație să aibă nevoie nici de consimțământul ascendenților, nici de acte

respectoase. În teoria franceză, fraudea în contra legii se traduce cu fraudea în contra drepturilor acelora cari aveau puterea recunoscută de legea franceză ca să se poată opune cu succes la celebrarea căsătoriei. Dar indivizii cari se căsătoresc în străinătate pot urmări și alte scopuri decât acela de a scăpa de sub controlul ascendenților cari au dreptul să împiedice contractarea căsătoriei. Să presupunem de exemplu că un român la o vârstă când familia nu se mai poate amesteca, nu vrea să se căsătorească în București unde a trăit mulți ani cu o femeie, fiindcă aceasta l'a amenințat că îl va vitriola la biserică; sau că altul care ia în căsătorie o femeie de calitate inferioară, nu vrea ca lumea să știe că s'a însurat. Dacă acești români s'ar duce să se căsătorească în străinătate unde grație art. 152 pot păstra secretul actului lor, căsătoria aceasta va putea ea fi anulată de tribunalele românești în baza teoriei fraudei? Desigur că nu, căci ar fi să confundăm căsătoria clandestină cu cea secretă și această eroare nu o pot face decât acei cari din motive sentimentale vor ca orice căsătorie celebrată în străinătate să poată fi anulată, chiar cea a indivizilor perfect capabili să se căsătorească fără ca nimeni să nu aibă dreptul dela lege de a se opune și cari nu s'au dus în străinătate decât numai pentru a înlătura dificultățile de fapt.

Să se înțeleagă bine ce vrem să spunem: căsătoria este un act foarte protejat de toate legislațiunile din lume, în sensul că odată contractată, ea nu mai poate fi sfărâmată decât foarte cu greu; dacă această favoare poate să îi fie retrasă cu ajutorul teoriei fraudei, atunci când prin manopere frauduloase se stingheresc drepturile familiei de a interveni la timp și opri căsătoria, îndată însă ce se constată că familia nu avea dreptul acesta, teoria jurisprudenței franceze nu mai are nici un motiv să funcționeze și căsătoria este perfect valabilă. Toate hotărârile franțuzești pe care le-am găsit, leagă chestiunea fraudei de consecințele ei: a împiedica pe acei în drept să intervina la timp și să oprească celebrarea căsătoriei.

„Att, que le défaut de publications ne saurait à lui seul entraîner la nullité du mariage s'il n'est pas établi que cette omission a eu pour but de faire fraude à la loi et soustraire le mariage à la connaissance des parties intéressées. Trib. Seinei 83. Clunet 84 p. 67. Si l'absence de publications a eu pour but en dissimulant le mariage de faire fraude à la loi et d'empêcher ainsi de se produire les obstacles légitimes qui auraient pu être opposés au mariage projeté. Trib. Seinei 1885. Clunet, 85 p. 89.

„Il n'en est pas de même, lorsque les publications ont été omises à dessein dans le but de faire fraude à la loi et de soustraire le mariage à la connaissance des parties intéressées. (mama pentru acte respectuoase). Trib. Seinei 1885. Clunet 85 p. 183. Avocați pledanți: Bétoland, Barboux, Demange, de

„faire fraude à la loi et de soustraire le mariage à la connaissance des parties intéressées. Trib. Seinei 1886. Clunet, 87 p. 187.

„Que cette omission (nu s'a cerut consimțământul părinților), aussi bien que le fait de la célébration à l'étranger ont eu pour but manifeste d'éviter que le mariage fut connu de ceux qui auraient pu y former opposition. Trib. Seinei 1887. Clunet, 87 p. 476; în acelaș sens Curtea Besançon 1888. Clunet 88 p. 90.

„Le défaut de publications en France d'un mariage contracté par un français à l'étranger ne peut entraîner la nullité que si cette abstention avait pour but de faire échec aux droits des personnes qui pouvaient faire opposition au mariage.

„Curtea Paris, August 1891. Clunet, 19 p. 1214. absolut în același termen. Trib. Seinei 28 Ian. 1891. Clunet, 91 p. 227; Curtea Bourges 1891. Clunet 91 p. 1211.

„Att. que Sarah Bernhardt, ayant plus de 25 ans et ses parents étant décédés, n'y avait pas d'actes respectueux à notifier; qu'en tout cas suivant les art. 182 et 183 C. civ. la nullité du mariage ne pourrait être demandée de ce chef que par les ascendants dont le consentement eut été nécessaire ou par l'époux qui aurait eu besoin de ce consentement.

„Trib. Seinei 1888. Clunet, 89 p. 641.

„Est nul en France le mariage contracté à l'étranger en vue de faire fraude aux dispositions de la loi française sur le consentement au mariage.

Trib. Seinei 1892. Clunet, 92 p. 994. în acelaș sens Curtea Orleans 10 Ian. 1894. Clunet, 94 p. 537.

Este adevărat că am găsit și hotărâri redactate în termeni generali, cari nu stabilesc nici o legătură între ideea de fraudă în contra legii și drepturile familiei de a se opune la contractarea căsătoriei, așa că s'ar părea că aceste instanțe se mulțumesc pentru a anula căsătoria, numai să constate că legea franceză a fost fraudată.

„Que la publicité du mariage n'a pas été instituée uniquement dans l'intérêt privé; qu'elle est aussi d'un intérêt social et que l'infraction faite à la loi doit être appréciée selon l'intention des contrevenants et les circonstances où elle s'est produite.

Curtea Orleans 1886. Clunet, 86 p. 336. în acelaș sens dar cu mai multe restricțiuni Trib. Seinei 1892. Clunet, 92 p. 683 și Trib. Seinei 1898 Clunet, 98 p. 1080.

Aceste din urmă hotărâri nu au pentru noi prea multă importanță, căci în Franța ca și în alte părți sunt unele hotărâri bune și altele rele; toate acelea care au fost date de magistrați cari pe urmă și-au făcut un nume cunoscut și toate acelea în care au pledat avocați mari, au pus chestiunea așa cum am pus-o noi, adică nu au anulat căsătoria celebrată în străinătate, decât numai atunci când lipsa de publicații a avut ca rezultat să împiedice pe acei cari aveau dreptul să se opună la celebrarea căsătoriei. Dovada cea mai bună că distincțiunea care am făcut-o este fundată, este și faptul că tribunalele franceze nu recunosc dreptul de a ataca o căsătorie pe motivul de fraudă, decât numai părinților, al căror consimțământ era necesar, sau acelora cari aveau dreptul să li se facă acte respectuoase și soțului care avea nevoie de consimțământ sau era obligat să facă actele respectuoase.

Înainte de a sfârși cu chestiunea aceasta, am să citez considerentele unei deciziuni a Curții de Apel din Paris, sub președinția lui Larombière, care face distincțiunea atât de necesară pentru înțelegerea chestiunii între căsătoria clandestină și cea secretă.

„Qu'en effet, on ne saurait confondre le mariage secret avec le mariage clandestin, aucun texte de notre législation ne permettant d'anuler un mariage parce que les époux l'auraient tenu caché.

C. Paris 1881 și Trib. Seinei 1881. Clunet, 82, p. 531.

În rezumat, admit în contra autorilor de drept internațional privat, că teoria jurisprudenței franceze cunoscută sub numele de teoria fraudei în contra legii, este fundată și că cu ajutorul ei se poate sfărâma o căsătorie celebrată în străinătate fără respectarea condițiunii impuse de art. 170 C. Napoleon.

2. Admit că (deși art. 152 C. civ. r. se deosebește în aceasta de art. 170 C. Nap.), judecătorul român va putea anula o căsătorie celebrată în străinătate fără publicații în România, atunci când va constata că intenția românilor a fost să scape de formele noastre mai exigente, pentru motivul că teoria fraudei pe care judecătorii francezi o aplică aproape exclusiv atunci când interpretează art. 170 C. Nap. poate să fie generalizată și aplicată regulei „locus...” în toate cazurile și deci și în acela al căsătoriei.

3. Trebuie însă să se admită cu noi că cu ajutorul acestei teorii nu se vor putea anula decât numai căsătoriile care aveau nevoie de consimțământul ascendenților sau de acte respectuoase.

În consecință, soții cari au mai mult de 25 ani, cari după legea noastră nu au nevoie de intervenția nimănui și cari s'au dus în străinătate numai pentru a evita un scandal de orice natură ar fi el, sau pentru a-și asigura secretul căsătoriei lor, fac un act perfect valabil atunci când, în conformitate cu art. 152, se căsătoresc în formele legii locale fără a face vre-o publicație în România.

Căsătoria, actul cel mai important și protejat de legiuitor, nu poate fi sfărâmat numai pentru ambiția ca să afirmăm un principiu de drept și orice român are voie să evite un scandal și să ție căsătoria sa secretă dacă acesta este interesul său.

(Va urma)

Alfred Juvara

PĂRERI ȘI DISCUȚIUNI

Un motiv de anulare la Curțile superioare.

Chestiunea aplicării art. 68 al. 3 C. P. și 198 al. 2, C. J. M. sub imperiul art. 52 titlul II. adițional).

Și în această chestiune, spre ușurință și simplificare, ne mărginim numai la expunerea situației unei singure categorii de indivizi și anume a acelor, cari în timpul ocupațiunii germane, fie ca militari (dezertori), fie ca civili (străini sau români trădători sau simpli comercianți), cu sau fără intenție criminală de a servi dușmanul, i-au procurat acestuia proviziuni de hrană.

Fiind dați în judecata Curților noastre marțiale, în majoritatea cazurilor, au fost și continuă să fie condamnați, făcându-li-se aplicarea fie a articolului 68 Cod. penal, fie a articolului 198 Codul Just. Militar și aceasta fără a se face deosebirea dacă sunt sau nu civili, ori dacă sunt sau nu militari. Noi credem că se procedează astfel, din cauza greșitei interpretări ce se dă articolului 52 din titlul II adițional.

Vom confrunta textele în partea lor esențială.

Art. 68 al. 3 C. P. „Vor fi pedepsiți cu *munca silnică pe viață*, cei ce vor fi procurat inamicului ajutoare de soldați, oameni, boi, proviziuni de hrană,...” Reținem un fapt și anume: întreg aliniatul acesta (și de altfel întreg articolul) e enumerativ și limitativ.

Art. 198 al. 2. C. J. M. „Se pedepsește cu moartea și degradațiune militară, *tot militarul* care întreține înțelegeri cu inamicul cu scop de a favoriza întreprinderile sale...”

Reținem și de aci ceva și anume: aliniatului acesta, i se dă o largă acceptațiune, căci astfel cum e redactat poate cuprinde multe fapte. De pildă: X furnizează hrană dușmanului. Hrana îi întreține sănătoși soldații. Deci întreprinderile sale sunt favorite. Și încă, nu numai că poate fi vorba de întreprinderi militare, ci de ori și ce fel de întreprinderi. Exemplele abundă.

Art. 52. T. II Ad. C. J. M. „Se pedepsește cu moartea în timp de războiu, iar în timp de mobilizare cu munca silnică pe viață, oricine va săvârși vreuna din faptele prevăzute de art. 62 — 72 incl. Cod. Penal (deci și art. 68), sau de art. 197 — 201 incl. (deci și 198) din Codul Just. Militar...” Și aci e punctul important. Cuvântul *oricine*, din acest articol, înseamnă *alături de militar cât și civil*. Dar ce se întâmplă cu acest *oricine*? a) Acesta va fi condamnat la moarte în timp de războiu dacă i se va face aplicarea articolelor 62 — 72 Cod. Penal. b) Acesta va fi condamnat la moarte, în timp de războiu, dacă i se va face aplicarea articolelor 197 — 201 Cod. Just.

Milit. Aşa dar, *chiar fiind civil*, dacă i se aplică vreunul din articolele cuprinse între art. 62 – 72 C. P. va fi condamnat la moarte. Şi acum, privind art. 68 al. 2, C. P., vedem că acesta prevede ca pedeapsă *nu moartea, ci munca silnică pe viaţă*. Aşa dar, legiuitorul Titlului 2 adiţional corectează art. 68 C. P., dar numai în ce priveşte pedeapsa. De asemenea, art. 52 T. II. Ad., nu dispune ca articolele 197 – 201 C. J. M. să fie aplicabile civililor. Acest articol 52 clasează două categorii distincte de articole, iar dacă vorbeşte într'un acelaş loc, e numai pentru că amândouă categoriile prevăd ca pedeapsă moartea. Pe de altă parte, cerinţa expresă a câtor şi cinci articole din Codul Just. militare, adică 197 până la 201, e aceea de a nu se aplica decât numai militarilor.

În concluziune deci: Se pedepseşte cu moartea oricine, fie militar, fie civil; însă civilii pentru faptele prevăzute de art. 62 – 72 C. p. iar militarii pentru faptele prevăzute de art. 197–201 din C. J. M.

Astfel, legea în mod expres nu admite a se aplica civililor texte de lege ce sunt aplicabile militarilor. Aşa dar, în speţă, civililor nu li se va aplica art. 198 din C. J. M., ci art. 68 C. P., după cum nici militarilor art. 68 C. P. în locul art. 198 C. J. M.

Deşi prin corectarea ce o aduce art. 52 T. II Ad. la art. 68 C. P., atât acest articol cât şi 198 C. J. M., prevăd o aceeaşi pedeapsă, totuşi există un mare interes pentru deosebirea cazurilor aplicărei lor. Când am citit şi transcris aceste două articole, în aliniatele lor de care ne ocupăm, am văzut că primul e limitativ de fapte, iar cel de al doilea cât se poate de larg. De aci şi posibilitatea culpabililor, de a se sustrage ori nu dela aceste texte de lege.

Această chestiune privită din acest punct de vedere, până în prezent n'a fost dezvoltată în acest sens în faţa Curţilor superioare militare. Jurisprudenţa acestora e statornicită în chip contrar.

BARBU SOLACOLU
Advocat

JURISPRUDENŢA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAŢIE ŞI JUSTITIE

SECŢIA I-a

Audienţa dela 17 Noembre 1919

Preşedinţia d-lui G. V. Buzdugan, preşedinte.

Olga Meitani cu Froim Fischer

EXECUTARE SILITĂ. — ADJUDECARE. — CREANŢĂ. — PLATĂ INTEGRALĂ.
DOBÂNZI. — RESTITUIREA TITLURILOR. — ART. 581 ŞI 584 PR. CIVILĂ

Din dispoziţiunile art. 581 şi 584 pr. civilă rezultă că pentru a exista o plată integrală

care să aibe ca urmare apărarea debitorului de dobânzi şi să i dea dreptul la restituirea titlurilor creanţelor, nu este suficient ca plata să fie făcută şi parţial, ci trebuie ca plata să fie completă a întregului capital datorit, căci numai astfel stingându-se raporturile juridice dintre părţi, se pot admite consecinţele prevăzute în sus menţionatele texte de lege ca rezultat normal juridic al noiei situaţiuni dintre ele.

Curtea deliberând,

Asupra motivelor de casare:

1) «Exces de putere şi violarea art. 581 pr. civ. întrucât am susţinut că pentru partea de creanţă ce s'a plătit din preţul de adjudecare al moşiei Drăgăneşti, vândută silit, procentele acestei părţi de creanţă nu cad în sarcina debitorului din momentul depunerii preţului de adjudecare, conform art. 581 pr. civ. Curtea nu admite acest mod de a vedea făcând o aplicaţie literală a textului legii şi ajungând la concluzia că atunci când creanţele nu se plătesc integral, art. 581 nu-şi mai are aplicarea şi că debitorul dăreşte procentele până la plata efectivă a preţului de adjudecare şi nu până la depunerea lui la Cassa de Depuneri. Curtea nu ţine seamă nici de spiritul, nici de isvoarele legel, art. 650 genevez».

2) Exces de putere, omisiune esenţială şi nemotivare, întrucât textul art. 581 nu vorbeşte de creditorul ce este plătit integral ci de creanţele ce se plătesc integral. Am susţinut că se stingeau complet două din creanţele ce Fischer avea contra moştenirii Sturza şi că procentele acestor două creanţe nu pot fi puse în comptul succesiunii Sturza decât până la depunerea preţului, de oarece aceste două creanţe au fost plătite integral din preţul de adjudecare. Curtea omite a se pronunţa asupra mijloacelor noastre de apărare puse în discuţiune».

Având în vedere decizia adusă în recurs din care rezultă că defunctul Grigore M. Sturza având luată cu împrumut suma de 450.000 lei dela defunctul M. I. CH. Daniel, în baza a cinci înscrisuri, datorie constatată prin sentinţa Tribunalului Iaşi S. I. No. 373/901 şi rămasă definitivă, în achitarea acestei datorii, s'a făcut diferite plăţi de către Gr. Sturza, iar după moartea acestuia de moştenitorii săi cesionarului acestei creanţe Froim Fischer; că, printre aceste plăţi parţiale făcute în cursul anilor 1903 şi 1904, a fost şi aceia de 300.029 lei, efectuată cu ocazia vânzării moşiei Drăgăneşti, fosta proprietate a defunctului Gr. Sturza, şi urmărită silit de alt creditor cu care ocaziune cesionarul Fischer a fost trecut în tabloul de distribuţiune cu creanţa de 450.000 lei din care i s'a atribuit suma de 300.029 lei; că însă preţul moşiei urmărite a fost depus la 19 Februarie 1904 şi din cauza diferitelor contestaţiuni, plăţile cuvenite creditorilor s'au făcut mai târziu şi Fischer şi-a încasat suma atribuită lui la 22 Decembrie 1904; că apoi la 1 Martie 1905, moştenitorii Sturza plătesc încă lui Fischer suma de 130.000 lei şi de astădată ivindu-se discuţiune între părţi asupra chestiunii de a şti dacă a mai rămas ceva neachitat din datoria de 450.000

lei, părțile print'un înscris intitulat „Chitanță”, autentificat de Tribunalul Ilfov la 1 Martie 1905, convin că dacă la o lichidare ulterioară benevolă ori pe cale judecătorească, se va constata că Fischer a încasat mai mult peste acea datorie, se obligă să restituie diferența cu dobândă de 10% dela acea dată până la achitare, iar în caz când soldul debitor ar fi din partea succesiunii Sturza, moștenitorii Sturza se obligă a-i plăti dobânda prevăzută în creanța de 450.000 lei, calculată dela data acestui înscris, adică 1 Martie 1905; că, în urmă, părțile neputându-se pune de acord din cauză că unele plăți erau contestate, fie măcar în ce privește data la care s'ar fi efectuat, cum și din împrejurarea că mai punea în discuțiune calculul dobânzilor la diferite plăți parțiale, — în această chestiune a luat naștere procesul de față, în care moștenitorii Sturza au cerut să fie obligat Fischer a le restitui suma de 52957 lei 35 bani, ca plată nedatorită cu o dobândă de 0% dela 1 Martie 1905, din cauză că în această sumă se depășise creanța de 450.000 lei în comptul căreia făcuse diferite plăți, iar la această acțiune Fischer, printr'o cerere reconvențională, a pretins că moștenitorii Sturza i-ar mai datora asupra creanței de 450.000 lei, încă 20566 lei cu dobânzi, plus 9514 lei din impozite și 24000 lei ca cheltueli de executare făcute în realizarea creanței sale; că statuând asupra acestor pretențiuni, Trib. Ilfov S. II, după facerea unei expertize socotitoare și pe baza ei, prin sentința No. 380 din 15 Decembrie 1914, a admis în parte ambele cereri, a obligat pe Fischer să plătească moștenitorilor Sturza 46561 lei cu procente de 10% dela 1 Martie 1905 până la achitare și tot odată a obligat pe acești moștenitori să plătească lui Fischer 22800 lei cu procente legale dela data cererii până la achitare; că, în contra acestei sentințe, Fischer făcând apel, Curtea de Iași S. II prin decizia atacată cu recurs, după socoteli amănunțite, fixează la suma de 29902 soldul debitor al lui Fischer, rezultând din faptul că dânsul a primit cu această sumă mai mult peste creanța sa de 450.000 lei în comptul căreia i se făcuse diverse plăți și obligând pe Fischer să plătească moștenitorilor Sturza suma de lei 29952 cu procente de 10% dela 1 Martie 1905, decide că acest debit acum lichidat, va trebui să se compenseze cu suma de 22830 lei ce și Fischer are de primit pe temeiul creanței cesionate lui de Leff și la plata căreia moștenitorii Sturza au rămas definitiv obligați prin sentința Tribunalului.

Având în vedere că înaintea instanțelor de fond moștenitorii Sturza au susținut că, pentru suma de 300029 lei primită de Fischer din prețul de adjudecare al moșiei Drăgănești, dânsul n'ar avea dreptul la dobânzi convenționale, ci numai la dobânzi date

de Cassa de Depuneri dela data consemnării prețului, care în speță a avut loc la 19 Februarie 1904.

Având în vedere că asupra acestui punct tribunalul a dat câștig de cauză moștenitorilor Sturza pe considerațiunea că Fischer primind capitalul de 300029 lei fără nici o rezervă, în ce privește dobânzile, din aceasta ar rezulta că el ar fi renunțat la dobânzi; că Curtea de apel înlătură însă această pretinsă renunțare la dobânzile convenționale pe motivul că renunțările nu se pot presupune și în specie din nimic nu rezultă o asemenea renunțare;

Că, mai departe, adaogă Curtea, moștenitorii Sturza nu se pot întemeia, pentru scutirea de dobinzi, nici pe art. 581 proc. civilă, căci acest articol condiționează aceasta de o plată integrală a creanței, ceea ce în specie nu avusese loc;

Considerând că, în adevăr, art. 581 pr. civ. prevede formal că dobânzile creanțelor ce se plătesc integral nu vor fi în sarcina datornicului din momentul depunerii prețului adjudecației la Cassa de consemnațiuni, afară numai dacă se va fi convenit altfel; iar art. 584 dispune că titlurile creanțelor ce s'au plătit integral se vor depune la grefă spre a se da datornicului urmărit;

Că, din textele combinate ale acestor dispozițiuni reiese evident că prin plata integrală care să aibă de urmare apărarea debitorului de dobânzi și să i se restituie titlurile creanțelor, legea nu înțelege să vorbească de o plată reală și efectivă, dar fie și parțială după cum pretinde recurentul, ci vizează, exprimându-se clar și categoric, o plată complectă, pe deaîntregul, a capitalului datorit, căci numai prin aceasta stingându-se raporturile juridice dintre părți, se pot admite consecințele prevăzute în menționatele texte de lege ca rezultat normal juridic al noiei situațiuni dintre ele;

Că, de altfel cu acelaș înțeles sunt redactate și textele corespunzătoare de procedura geneveză art. 650, 652, 653, după cum se vede în expunerea de motive referitoare la aceste texte și nu poate fi îndoială că prin dispozițiunile legii noastre s'a urmărit favorizarea și scutirea de dobânzi a debitorului care și-a achitat complect obligația printr'o plată integrală a capitalului datorit, iar nu și aceleia care impune creditorului primirea unor plăți parțiale, contrar convențiunei urmată între ei;

Că, prin urmare, atât dintre punctul de vedere al interpretării dată de Curte art. 581 Pr. civ. cât și al convenției părților, prin care se stipulează dobânzi, convenție despre care curtea se ocupă când înlătură motivele tribunalului privitoare la renunțarea dobânzilor convenționale, decizia Curții este întemeiată și prin consecință întâiul motiv de recurs urmează să fie respins;

Având în vedere, că, prin al oilea motiv de recurs, cu un caracter subsidiar, se susține că dacă pentru scutirea debitorului de doânzi, s'ar admite necesitatea unei plăți integrale a capitalului datorit apoi în specie, cu ocazia încasării de Fischer a sumei de 300.029 lei, s'a achitat complet creanța de 50.000 lei și alta de 100.000 lei în cele cinci creanțe deosebite ce compuneau datoria pe 450.000 lei, așa că, cel puțin pentru acele creanțe, achitate în totalitate, moștenitorii Sturza n'ar mai datora procente dela consemnarea prețului adjudecării;

Având în vedere că în toată expunerea faptelor din decizia atacată, cum și în motivele Curții se vorbește numai de creanța de 450.000 lei ca de o singură datorie—deși constatată prin cinci înscrisuri, valorificată printr-o hotărîre a tribunalului Ilfov rămasă definitivă; că în toată argumentarea Curții e vorba numai de plățile parțiale făcute în contul unei singure creanțe de 450.000 lei și despre înscrierea acestei creanțe în tabloul de distribuție; că, înaintea Curții de apel, recurenții Sturza n'au căutat să stabilească dacă creanța de 450.000 lei rezultă dintr'un singur împrumut, dar pentru înlesnirea plății căruia s'a divizat în mai multe înscrisuri constatatoare, ori dacă ea reprezintă mai multe împrumuturi independente, sau rezultă din cauze juridice distincte;

Că acest punct, de care depinde soluția acestui motiv de recurs, depinzând de o interpretare a actelor urmate între părți, ceea ce intră în atributul exclusiv al instanțelor de fond, urmează că și acest motiv de recurs este neîntemeiat și că instanța de fond n'a săvârșit un exces de putere, omisiune esențială, ori nemotivare, cum pretind recurenții.

Pentru aceste motive, respinge.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

SECȚIUNEA III-a

Audiența dela 10 Noembrie 1919

Președinția D-lui Al. D. Dobriceanu, președinte

Anton Reissberg cu Adolf Weber.

RECURS.—MOTIVE.—DEPUNEREA LOR.—TERMEN.—ART. 42 ȘI 43 DIN LEGEA ORGANICĂ A INALTEI CURȚI.
TERMEN—PRELUNGIRE.—DACĂ PĂRȚILE POT RENUNȚA LA BENEFICIUL PRELUNGIREI.—ART. 3 DIN LEGEA MĂSURILOR EXCEPȚIONALE.—DECRETUL-LEGE NO. 4666 DIN 7 NOEMBRIE 1919.

1°. Din faptul că legiuitorul pentru afacerile urgente a dispus că motivele de recurs să fie depuse cu 8 zile înainte de prima zi fixată pentru judecată, nu urmează că în caz când procesul nu se poate judeca urgent, recurentul să poată depune motivele peste termenul de 2 luni dela înregistrarea recursului, prevăzut pentru afacerile ordinare.

2°. Dispozițiile luate de legea măsurilor excepționale și de diferite decrete-legi privitoare la prelungirea termenelor, nefiind de ordine publică, ci niște simple măsuri ocrotitoare, părțile pot renunța la beneficiul lor.

No. 392. Anulat recursul făcut de Anton Reissberg contra deciziei No. 81919 a camerei arbitrară de pe lângă Bursa din București, dată în proces cu Adolf Weber.

S'au ascultat: d-l avocat Em. Socor, pentru intimat, în dezvoltarea și susținerea incidentului ridicat pentru anularea recursului din cauza depunerii tardive a mijloacelor de casare și pe d-l avocat M. Flechtenmacher, în combaterea acestui incident.

Curtea deliberând,

Asupra incidentului ridicat de intimat de a se anula recursul, pentru nedepunerea în termen a motivelor de casare;

Considerând că potrivit art. 42 și 43 din legea organică a acestei Inalte Curți, recurentul este obligat ca, odată cu cererea în Casație sau prin oșbit memoriu, cel mai târziu cu două luni dela înregistrarea recursului, să depună la grefa Curții de Casație mijloacele de casare, sub pedeapsă de nulitate;

Că, prin excepțiune, în cazurile pentru a căror judecată legea prescrie termene mai scurte decât o lună de zile dela înregistrarea lor, mijloacele de casare vor fi depuse cel mai târziu cu opt zile înaintea primei zile fixată pentru judecată;

Considerând că, din aceste dispozițiuni ale legii, rezultă că termenul cel mai lung pentru depunerea mijloacelor de casare este de două luni dela înregistrarea recursului și că, odată acest termen expirat, mijloacele de casare nu mai pot fi depuse, nici schimbate, iar recursul urmează a se anula.

Că, prin urmare, chiar pentru cazurile pentru a căror judecată legea prescrie termene mai scurte decât o lună dela înregistrarea recursului, cum este și recursul de față, care, potrivit art. 54 din legea Burselor de Comerț, urma să fie judecat în zece zile dela primirea lui,—dacă din eroare, sau pentru că n'a fost cu putință să se fixeze un termen scurt de judecată și s'a fixat unul mai lung decât cel prevăzut de lege,—și în asemenea cazuri mijloacele de casare trebuiesc depuse cel mai târziu, tot în două luni dela înregistrarea lor, adică în termenul general, căci altfel partea, la stăruința căreia este lăsată fixarea termenului, ar putea, prin lipsa sa de stăruință, să-și creeze într-o afacere declarată urgentă de lege, un drept mai mare, cu privire la depunerea motivelor, decât chiar cel prevăzut pentru afacerile ordinare, ceea ce este contra spiritului art. 42 precitat și caracterului urgent, acordat de lege acestor pricini;

Având în vedere că, în speță, recursul a fost înregistrat la 13 Mai 1919, iar motivele au fost depuse

la 23 Mai 1919, că însă la 6 Septembrie 1919, s'au depus alte motive de casare, iar în şedinţa dela 22 Septembrie 1919, recurentul a declarat că renunţă la motivele dela 23 Mai, urmând a-şi susţine recursul numai pe temeiul celor dela 22 Septembrie 1919, care sunt depuse cu mult peste două luni dela primirea recursului;

Că dar, în asemenea condiţiuni, motivele fiind tardiv depuse, recursul urmează a se anula, potrivit art. 43 din legea acestei Inalte Curţi;

Având în vedere că recurentul susţine însă că prin art. 3 din legea măsurilor excepţionale, complectată posterior, în această privinţă, prin diferite decrete-legi din care ultimul este cel dela 7 Noembrie a. c., sub No. 4666, s'au prelungit până la 7 Februarie 1920, toate termenele judecătoreşti, astfel că dânsul pe temeiul acestor prelungiri de termene, nu numai că nu a depus tardiv arătatele mijloace de casare, dar încă şi astăzi dacă le-ar depune, ar fi în termen;

Considerând că, dispoziţiunile invocate constituiesc măsuri de favoare luate în vederea împrejurărilor grele ale timpurilor de faţă, când lăsarea intereselor particularilor fără nici o ocrotire legală le-ar fi periclitat;

Că însă la aceste dispoziţiuni ocrotitoare părţile pot renunţa fie tacit, fie expres, ele nefiind de ordine publică, iar faptul că recurentul a introdus prezentul recurs la o dată când putea beneficia de prelungirea de termen invocată, nu poate fi interpretat într'alt mod decât că dânsul a înţeles, în privinţa acestui proces, să renunţe la măsurile de ocrotire, la adăpostul cărora se putea pune şi odată renunţarea stabilită nu se poate reveni asupra ei, iar litigiul urmează a fi supus prescripţiunilor din dreptul comun după care motivele recursului sunt tardiv depuse.

Pentru aceste motive, anulează recursul.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREŞTI

SECŢIA I-a

Audienţa dela 12 Noembrie 1918

Preşedinţia d-lui Oscar Nicolescu, prim-preşedinte
D. Matak cu M. A. Popitzeanu

ÎNCHIRIERE. — (CONTRACT DE). — REZILIERE. — CULPA CHIRIASULUI. — ART. 1453 c. CIV.

Odată ce tribunalul care a investit contractul cu formula executorie, constată că închirierea se reziliază din culpa chiriasului, acesta e dator potrivit art. 1453 c. civil a plăti chiria pe tot timpul necesar pentru o nouă închiriere.

Astfel când, ca în speţă, chiriasul a delăsat imobilul în cursul semestrului Octomvrie — Aprilie, timpul necesar pentru o nouă închiriere este chiar acest semestru.

No. 66. — Respins apelul făcut de D. Matak contra sentinţei civile cu No. 372/916 a trib. Ilfov, secţia II, în proces cu M. A. Popitzeanu.

S'au prezentat apelantul D. Matak, asistat de d-l avocat V. Niculescu şi intimatul M. A. Popitzeanu în persoană, asistat de d-l avocat St. Dumitrescu.

Curtea.

Având în vedere apelul făcut de D. D. Matak contra sentinţei Trib. Ilfov S. II cu No. 372 din 25 Mai 1916.

Având în vedere că, prin această sentinţă, tribunalul a admis acţiunea intentată de Mihail A. Popitzeanu cu petiţia înreg. la No. 32635 din 16 Decembrie 1915, contra lui D. D. Matak şi în consecinţă a obligat pe aceasta a-i plăti suma de lei 1.600, reprezentând echivalentul chiriei imobilului din Calea Dudeşti No. 122, pe semestrul dela 26 Octomvrie 1915 până la 23 Aprilie 1916, cu procente legate dela intentarea acţiunii şi până la achitare plus 250 lei cheltuieli de judecată în care intră şi onorariul avocatului conform stipulaţiunilor art. 5 din contractul de închiriere.

Având în vedere susţinerile orale, concluziunile scrise ale părţilor litigante, precum şi actele invocate de părţi aflate la dosarul cauzei.

Având în vedere că, din aceste acte şi din desbaterile urmate în instanţă, se constată în fapt că, prin contractul de închiriere autentificat de Trib. Ilfov Secţia de Notariat la No. 15 din 2 Ianuarie 1914, Mihail A. Popitzeanu închiriază imobilul său din Bucureşti Calea Dudeşti No. 122, lui D. D. Matak pe termen de 5 ani, dela 23 Aprilie 1915 până la 23 Aprilie 1919 cu chirie anuală de 3.200 lei; că chiriasul violând stipulaţiunile contractului prin faptul că, nu s'a folosit de lucrul închiriat ca un bun proprietar, M. A. Popitzeanu cere Tribunalului Ilfov S. de Notariat investirea cu formula executorie a contractului de închiriere pe motiv că, contractul este reziliat de drept cu începere dela 26 Octomvrie 1915, în baza clauzei exprese prevăzută într'insul; că Trib. de Notariat, întemeindu-se pe depoziţiile de martori audiaţi conform legii, în urma anchetei „în futurum“ ordonată de Trib. Ilfov S. III şi pe procesul-verbal de contravenţiune dresat de Comisarul Circ. 25 a Poliţiei Capitalei, admite cererea făcută de proprietar şi investeşte zisul contract cu formula executorie prin încheierea cu No. 7326 din 2 Septembrie 1915 ordonând în consecinţă prin adresa cu No. 13208 din 12 Septembrie 1915 către corpul de portărei, izgonirea chiriasului şi evacuarea imobilului dela 26 Octomvrie 1916; că locatarul D. D. Matak fiind somat de corpul portăreilor în ziua de 15 Septembrie, să părăsească imobilul adresează proprietarului o somaţiune la 22 Septembrie, invitându-l a se prezenta la corpul portăreilor în ziua de 23 Septembrie, spre a primi chiria de 1600 lei pe semestrul de la 26 Octomvrie 1915, sub motiv că, nu recunoaşte că contractul de locaţiune între dânsii este reziliat; că, la 23 Septembrie 1915, prezentându-se la corpul portăreilor atât proprietarul cât şi procuratorul chiriasului Neuman, cel dintâiu, declară că refuză să primească suma oferită, întrucât D. D. Matak nu mai este chiriasul său, contractul fiind reziliat şi investit cu formula executorie; iar locatarul prin procuratorul său face declaraţiune că nu recunoaşte rezilierea obţinută de proprietar şi că, în consecinţă, va depune suma de lei 1.600 la dispoziţiunea lui, declaraţiuni consemnate în procesul-verbal încheiat cu acea ocaziune de portărele C. Sava.

Că, cu toate acestea, la 30 Octombrie 1915, D. D. Matak aduce la cunoştinţa proprietarului M. Popitzeanu printr-o scrisoare aflată la dosarul cauzei că se mută în acea zi şi-i predă imobilul.

Că, imobilul rămânând neînchiriat pe semestrul 26 Octombrie 1915—23 Aprilie 1916, atât din cauza temerii ce a avut proprietarul de a se expune la un proces de daune, din partea noului locatar, dacă l'ar fi închiriat, întrucât D. D. Matak manifestase intenţiunea de a nu se muta, prin oferta de plăta chiriei, cât şi

din cauză că, imobilul fusese lăsat de acesta deteriorat și degradat, având trebuință de reparațiuni în valoare de 8873 lei ce nu se puteau efectua în toamna anului 1915, ci, în timpuri calde în vara anului 1916, după cum rezultă din devizul estimativ și măsurătoarea făcută de arhitectul Hârjeu însărcinat cu această expertiză în conformitate cu clauza din art. 5 din contractul de locațiune; proprietarul Mihail Popitzeanu, intență prezenta act une contra lui D. D. Matak, cerând a fi obligat la plata sumei de lei 1.600 echivalentul chiriei pe semestrul 26 Octomvrie 1915 — 23 Aprilie 1916, cu dobânda convențională de 10% până la achitare, la deosebit cheltuieli de timbre și taxe de portărei, conform art. 5 din contractul de închiriere; că Trib. Ilfov S. II admitând acțiunea prin sentința No. 372, defendorul nemulțumit a atacat-o cu apeul de față.

Având în vedere că, apelantul Matak își sprijină apelul pe următoarele 4 motive, astfel formulate în petițiunea de apel. Motivul I-ii. Rău tribunalul mă condamnă să plătesc d-lui Popitzeanu suma de lei 1600 drept daune, căci nu din culpa mea a rămas neînchiriat imobilul său din Calea Dudești No. 122. Motivul II. Greșit judecă tribunalul când socotește că d-l Popitzeanu, este îndreptățit să ceară chiria semestrului Octombrie 1915 — Aprilie 1916, pentru că nu i-a părăsit imobilul decât la 30 Octomvrie 1915 Motivul III. Nefundată este părerea tribunalului că și a d-lui Popitzeanu, că d-sa n'a închiriat imobilul de teamă că eu voi continua să rămân în imobil. pentru că i-am făcut la timp oferta de plata chiriei, de oarece d-sa pe alte motive obținuse evacuarea imobilului. Motivul IV. Degradațiunea imobilului nu provine din culpa mea, chiriașul care nu poate fi obligat la reparațiunile prevăzute în devizul Hârjeu, ci cel mult la reparațiunile prevăzute în devizele Vasilescu sau Crețoiu, efectuate după ce rerea ambelor părți.

Având în vedere în ce privește primele trei motive de apel faptele și motivele din sentința apelată pe cari Curtea găsim-le juste și le însușește.

Având în vedere pe lângă aceste motive, că în contractul de închiriere intervenit între părțile litigante, se stipulează în mod formal că, proprietarul are dreptul să considere contractul reziliat de drept, să ceară tribunalului Ilfov Secția de Notariat învestirea lui cu formula executorie, fără somațiune sau judecată și isgonirea chiriașului din lucrul închiriat fie din cauza neplății chiriei la termenele convenite, fie din cauza neexecutării celorlalte stipulațiuni.

Având în vedere că, Tribunalul de Notariat învestind zisul contract cu formula executorie, fără somațiune sau judecată, a constatat în încheerea sa cu No. 7.326 din 2 Septembrie 1915, că, locatarul D. D. Matak a violat stipulațiunile contractului, întrucât nu s'a folosit de imobilul închiriat ca un bun proprietar.

Având în vedere că, această închiriere a Tribunalului nu a fost atacată de D. D. Matak pe nici o cale de reformare, așa că, ea a rămas definitivă.

Având în vedere că, din zisa încheere se stabilește că, contractul de închiriere dintre M. Popitzeanu și D. D. Matak a fost reziliat din culpa chiriașului;

Având în vedere că, după art. 1453 C. civ. dacă contractul de închiriere se desființează pentru culpa chiriașului, acesta este dator de a plăti chiria pe tot timpul necesar pentru o nouă închiriere;

Considerând în speță că, d-l D. Matak mutându-se din imobil la 30 Octombrie 1915, adică în cursul semestrului Octomvrie—Aprilie 1916, timpul necesar pentru o nouă. închiriere este chiar acest semestru, așa că, apelantul este ținut a plăti intimatului suma de lei 1.600, echivalentul chiriei pe zisul semestru; că, astfel fiind, acțiunea lui M. Popitzeanu contra lui D. D. Matak este întemeiată și față de dispozițiunea art. 1453 C. civ.

Având în vedere că, în ce privește cel de al patrulea motiv de apel că el este de asemenea nefundat; că, în adevăr intimatul M. Popitzeanu, nu a cerut prin acțiunea lui ca apelantul să-i plătească sumă reprezentând costul reparațiunilor arătate de arhitectul Hârjeu în actul lui de expertiză; ci a cerut să-i plătească numai chiria de 1600; că, dacă a prezentat și invocat expertiza arhitectul Hârjeu, el nu a făcut-o decât să evidențieze că imobilul închiriat a fost lăsat de apelant degradat și deteriorat, având trebuință de reparațiuni ce nu se puteau efectua în timpul toamnei și că și din acest punct de vedere i se datorește chiria pe semestrul Octombrie 1915;

Că, de altminterlea, apelantul nici nu poate invoca în acest proces intentat de M. Popitzeanu actul de expertiză al arhitectului Vasilescu sau acela al arhitectului Crețoiu făcute de pe o parte, cu stipulațiunile formale din art. 4 și 5 din contractul de închiriere care fac lege pentru contractanți și față, pe de altă parte, cu împrejurarea că, expertiza arhitectului Vasilescu fiind ordonată de judele ocolului VII București asupra cererii de anchetă „in futurum“ făcută de D. D. Matak, acesta a declarat categoric înaintea judecătoriei, că, scopul anchetei „in futurum“ nu este ca să obțină o constatare pe care să o pună în apărare contra unui eventuale acțiuni de daune din partea intimatului M. Popitzeanu, ci numai ca să-i servească în procesul ce voește a intenta intimatului pentru evacuare, declarațiune de care judele de ocol, a luat act în jurnalul său din 27 Octomvrie 1915; iar expertiza cu care a fost însărcinat arhitectul Crețoiu, a fost ordonată ca contra-expertiză spre a se verifica și a se complecta prima expertiză a arhitectului Vasilescu.

Că, astfel fiind, apelul făcut de D. D. Matak nu este întemeiat și urmează a fi respins.

Având în vedere că, intimatul a cerut cheltuieli de judecată în sumă de lei 1.400;

Având în vedere că intimatul justifică că a făcut asemenea cheltueli.

Având în vedere art. 140 și 146 C. pr. civ. precum și clauzele art. 4 și 5 din contractul de închiriere intervenit între părțile litigante și apreciind Curtea fixează aceste cheltueli la suma de lei 500 în care intră și onorariul de avocat, sumă la care apelantul cată a fi obligat a o plăti intimatului.

Pentru aceste motive, respinge apelul, etc.

Semnați: Oscar Nicolescu, D. A. Mavrodin, Al. Dem. Oprescu, D. I. Diaconescu.

TRIBUNALUL ILFOV S. II CIV. COR.

Audiența dela 3 Decembrie 1919

Președinția D-lui G. Eustațiu, judecător.

M. A. Popitzeanu cu D. Matak

AUTORITATEA LUCRULUI JUDECAT.— DISPOZITIV.— CONSIDERENTELE HOTĂRĂRI.— ART. 1200 C. CIV.

Dacă este de principiu că autoritatea lucrului judecat rezultă din dispozitivul hotărârii, nu este mai puțin adevărat că și motivele hotărârii au aceiași autoritate de lucru judecat, atâta timp cât motivele formează un corp comun cu dispozitivul și când dispozitivul este consecința necesară și logică trasă din considerente.

No. 718.— Admisă acțiunea intentată de M. A. Popitzeanu cu petiția înregistrată la No. 12782/918 contra lui D. Matak.

S'a prezentat reclamantul asistat de d-l avocat Al. Cerban și pârâul reprezentat prin d-l avocat Minculescu.

Tribunalul,

Având în vedere acțiunea intentată de Mihail A. Popitzeanu cu petiția înregistrată la No. 6595 din 12 Aprilie 1918, contra d-lui D. Matak pentru a fi obligat să-i plătească suma de lei una mie șase sute echivalentul chiriei imobilului din Calea Dudești No. 122 pe semestrul dela 23 Aprilie 1916 până la 26 Octombrie 1916, sub motivul că imobilul a rămas neînchiriat, din cauză că stricăciunile și degradările în care s'a lăsat lucrul închiriat, în toamna anului 1915, timpul fiind umed și rece, reparațiile după actul de deviz-expertiză a arhitectului D. Hârjeu, s'a efectuat pe timpuri calde în vara anului 1916 conform sentinței acestui tribunal cu No. 372/916, confirmată prin decizia Curții de Apel Secția I-a din București cu No. 66/918, investită cu formula executorie cu procente convenționale de 10 la sută, stipulate prin contractul de închiriere autentificat de Trib. Notariat Ilfov la No. 15/914, investit cu formula executorie, socotit dela 23 Martie până la achitare conform stipulațiilor actului de închiriere

autentificat de Trib. Notariat Ilfov la No. 15/914, plus lei 316 cheltueli de judecată în care intră și onorariul de avocat de lei 200 convențional.

În ceea ce privește cererea pârâului D. Matak prin avocatul său d-l Minculescu de a se respinge acțiunea reclamantului Popitzeanu prin rezumatul de concluziuni a invocat și s'a bazat pe cinci motive și care sunt cele următoare:

I. Certificatul eliberat de Prefectura Poliției Capitalei cu No. 18017/918 constatător că imobilul ocupat cu chirie de d-l D. Matak a rămas neînchiriat pe semestrul dela 23 Aprilie 1916 până la 26 Octombrie 1916; acest certificat nu este opozabil și în drept nu valorează și nu are puterea de a se crea vreo obligație de răspundere echivalentului chiriei de care este vorba, căci acest certificat arată o simplă prezumțiune de existența unui fapt; cu acest certificat nu se face dovada completă și obligatorie în sarcina chiriașului D. Matak.

II. Considerentele sentinței acestui Trib. cu No. 372/915 și ale deciziei Curții de Apel din București cu No. 66/918, nu crează în drept autoritatea lucrului judecat; și astfel chestiunile de fapt și de drept soluționate de aceste titluri judecătorești, cu prilejul primului proces de plata echivalentului chiriei, pe semestrul dela 26 Octombrie 1915 până la 23 Aprilie 1916, nu se poate trage concluziuni în favoarea și rezolvirea procesului de față.

III. Că deasemenea conform art. 5 din contractul de locațiune nu se poate pune nici o bază juridică pe devizul expertului Hârjău care le evaluează reparațiile stricăciunilor la peste suma de lei 8000 și că deasemenea nu se poate conchide și deduce din considerentele sentinței acestui Trib. și Curții de Apel pronunțate cu prilejul primului proces, că există autoritatea lucrului judecat asupra actului de expertiză al arhitectului Hârjău pe baza art. 5 din zisul contract.

IV. Că în dosarul Trib. cu No. 4149/915 există două acte de expertiză al inginerilor Vasilescu și Crețoiu, acte făcute contradictorii cu reclamantul Popitzeanu, din care rezultă că valoarea reparațiilor este de lei 156 sau de lei 173; astfel că devizul lui Hârjău prin aceste două expertize, nu are vre-o însemnătate și nici autoritate de lucru judecat nu rezultă din considerentele sentinței și deciziunii Curții.

V. Că reclamantul Popitzeanu la 30 Iunie 1915 când a cerut evacuarea, a obținut dela Trib. Ilfov Secția III numirea expertului T. Dobrescu pentru a constata starea stricăciunilor imobilului; că din actele făcute în urmă înaintea zisului Trib. Ilfov se deduce în mod firesc și legal că ambele părți au renunțat, după cum se constată din Jurnalul acelui Trib. cu No. 7125/915 la clauza din art. 5 din contractul de închiriere; așa că acum expertiza arhitectului Hârjău făcută în lipsa lui D. D. Matak și fără citarea sa ca să asiste nu poate fi valabilă, deoarece partea a renunțat la expertul T. Dobrescu, prin urmare părțile au aderat la dreptul comun: o nouă expertiză.

Asupra primului motiv:

Având în vedere că certificatul Prefecturii Poliției Capitalei cu No. 18017/918, emanând dela o autoritate investită cu puțința de a cunoaște mișcarea populației capitalei, constituie pentru Tribunal o dovadă suficientă atâta timp cât nu s'a adus o dovadă contrarie, care să înlăture sau să contrazică cuprinsul certificatului; că, în lipsa unei asemenea dovezi, Tribunalul urmează să considere ca bine stabilit că, imobilul din Calea Dudești No. 122 a rămas gol și

neînchiriat dela 23 Aprilie 1916 până la 26 Octombrie 1916.

Asupra celui de al II, III, și IV-lea motiv :

Având în vedere că din considerentele sentinței Trib. S. II. civ. cor. No. 372/916, confirmată prin decizia civilă No. 66/918 a Curții de Apel din București și din considerentele acestei decizii invocate de reclamant, rezultă că aceste instanțe prin hotărâri rămase definitive, cu ocaziunea unui proces similar între aceleași părți, au stabilit : a) că imobilul a fost lăsat de pârât deteriorat și degradat având trebuință de reparațiuni în valoare de lei 8873 ; b) că acele reparațiuni nu se puteau face în toamna anului 1915, ci în timpuri calde în vara anului 1916 după cum rezultată din devizul expertului și în constatarea făcută de arhitectul Hârjău ; c) că lucrarea expertului D. Hârjău fiind făcută în conformitate cu dispozițiunile art. 5 din contractul de închiriere și deci are valoarea unei lucrări opozabile ambelor părți ; d) că actele inginerilor Vasilescu și Crețoiu fiind făcute contrariu dispozițiunei art 5 și cu altă destinație, nu au valoarea de a contrazice expertiza inginerului Hârjău.

Având în vedere că aceste puncte de drept și de fapt rezultând din considerentele din două hotărâri judecătorești rămase definitive, urmează să examinăm în drept dacă ele au caracterul lucrului judecat și pot fi deci invocate de reclamant în apărarea sa.

Considerând că, dacă este de principiu că autoritatea lucrului judecat rezultă din dispozitivul hotărârei, nu este mai puțin adevărat că și motivele hotărârei au aceeași autoritate de lucru judecat, atâta timp cât motivele formează un corp comun cu dispozitivul și când dispozitivul este consecința necesară și logică trasă din considerente.

Considerând că, punctele invocate mai sus cuprinse în motivele hotărârilor servesc în mod neîndoios a determina sensul și întinderea dispozitivului acelor hotărâri ; și deci, urmează să conchidem că acele puncte au fost judecate și ca atare nu mai pot fi puse în discuție.

Al cincilea motiv : Având în vedere că, prin jurnalul No. 7125 din 30 Iunie 1915 se constată că, reclamantul a renunțat în cererea sa de anchetă în futurum, rezervându-și dreptul de a face o altă cerere atunci când va crede de cuviință ; că, din dispozitivul jurnalului zisului tribunal, se constată că reclamantul nu a renunțat la expertiza stipulată prin art. 5 din contractul de închiriere, ci dimpotrivă și-a exercitat acest drept când a crezut de cuviință și, în consecință, la trebuință a cerut ca expertiza să se efectueze conform clauzelor rezolutorii prevăzute în art. 5 din contract, numind expert pe

arhitectul Hârjău, care a și făcut menționatul deviz de expertiză ; că în urma reclamantului a și cerut Tribunalului Not. Ilfov executarea pârâtului Matic la plata costului reparațiilor de lei 8873, pentru care drept dovadă temeinică a prezentat Tribunalului în original adresa de executare a celui Tribunal cu No. 18094 din 10 Decembrie 1915, așa că din cuprinsul actelor invocate mai sus, se constată până la evidență că reclamantul nu a renunțat la dreptul ce-i conferă art. 4 și din contractul de închiriere și deci, acest motiv este neîntemeiat.

În fond : Având în vedere cererea reclamantului a fi obligat pârâtul d-l D. Matic la plata echivalentului chiriei pe semestru dela 23 Aprilie 1916 până la 26 Octombrie acelaș an 1916, pentru imobilul ce a avut cu chirie și care din cauza stricăciunilor și degradărilor în care l'a părăsit în toamna anului 1915, nu s'a putut repara în acel timp, decât în vara anului 1916 pe timp călduros, conform dispozițiunilor luate de expertul arhitect Hârjău prin actul de expertiză estimativ și măsurătoare cu data de 1 Noiembrie 1915.

Având în vedere că, atât din cuprinsul devizului arhitectului Hârjău cât și din considerentele sentinței acestui Tribunal cu No. 372/916 și din considerentele zisei decizii cu care se confirmă citata sentință, este constatat în mod precis că, toate reparațiile de care tratează devizul lui Hârjău, nu se puteau efectua decât în timp călduros al verei 1916 în care cădea semestrul de Aprilie-Octombrie 1916 ; astfel că în acest semestru imobilul rămas neînchiriat din culpa chirieșului Matic prin care fapt și prejudiciul adus reclamantului conform și principiului art. 1453 C. civ. este ținut să plătească echivalentul chiriei pe menționatul semestru ; prin urmare pretențiunea reclamantului este fundată și ca atare urmează să fie admisă.

Având în vedere că, în ceea ce privește cererea de a i se acorda dobânzile convenționale de 10 la sută la suma de lei 1600 echivalentul chiriei dela 23 Martie 1916 până la 26 Octombrie acelaș an, această cerere este inadmisibilă, căci sumele la care urmează să se perceapă o dobândă convențională de 10 la sută, conform art. 5 din contract, se referă la alte creanțe decât la cele stabilite prin prezenta hotărâre și în lipsă de o dispozițiune specială, urmează să se acorde dobânda legală de 5 la sută.

Asupra acestui cap de cerere există deja stabilit și acum are autoritatea lucrului judecat, și prin urmare această cerere este inadmisibilă și se respinge.

Având în vedere, în ceea ce atinge de cheltuielile de judecată specificate în lista depusă, Tribunalul examinându-le și apreciindu-le, le fixează la suma de lei 300 în care se cuprinde și onorariul avocatului conform art. 5 din contract.

Pentru aceste motive, redactate de d-l judecător G. Eustațiu, în virtutea legii admite acțiunea intentată de d-l Mihail A. Poppitzeanu cu petiția No. 12782/918 contra d-lui D. D. Matic, etc.

Semnati: G. Eustațiu, M. Angelescu.